

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N48

04.10.2021

დაგეგმილი საქმიანობის დასახელება: სასარგებლო წიაღისეულის (108 997 ტონა თიხა-თაბაშირის (გაჯი)) ღია კარიერული წესით მოპოვება;

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს "გეო + ეკო სერვისი";

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილი: გარდაბნის მუნიციპალიტეტი, სოფ. კრწანისი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 24.08.2021;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გეო + ეკო სერვისი“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში შპს „გეო + ეკო სერვისის“ მიერ წარმოდგენილია გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფ. კრწანისის მიმდებარე ტერიტორიაზე სასარგებლო წიაღისეულის (108 997 ტონა თიხა-თაბაშირის (გაჯი)) მოპოვების სკოპინგის ანგარიში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „გეო + ეკო სერვისის“ მიერ დაგეგმილია თიხა-თაბაშირის (გაჯი) მოპოვება. სსიპ წიაღის ეროვნული სააგენტოს მიერ გაცემული ლიცენზიის თანახმად, გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფ. კრწანისის მიმდებარე ტერიტორიაზე, თიხა-თაბაშირის (გაჯი) მოპოვების მიზნით კომპანია ფლობს სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიას (ბრძანება № 1287/ს; 20/11/2020 წ). თიხა-თაბაშირის (გაჯი) მოპოვების ჯამური მოცულობაა - 108 997 ტონა, რომლის ლიცენზიის მოქმედების ვადაა - 10 წელი. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, კარიერის საშუალო წლიური წარმადობა იქნება - 10 899,7 ტონა, ხოლო დღიური წარმადობა იქნება (10 899,7 : 300 (სამუშაო დღე)) - 36,33 ტ/დღ.

სკოპინგის ანგარიშში განხილულია პროექტის განხორციელების ალტერნატიული ვარიანტები. მათ შორის მოცემულია არაქმედების და წიაღისეულის მოპოვების ტერიტორიის ალტერნატივების ანალიზი. საქმიანობის განხორციელების ადგილის ალტერნატივებიდან ახალი ტერიტორიის შერჩევა არ ჩაითვალა მიზანშეწონილად ვინაიდან, ბუნებრივი რესურსების მარაგები რაიონში მცირე რაოდენობითაა, გარდა ამისა, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფ. კრწანისის მიმდებარედ შპს „გეო + ეკო სერვისი“ სსიპ „წიაღის ეროვნული სააგენტოს“ მიერ გაცემულია სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზია. აღნიშნული გარემოებების შესაბამისად, მათ შორის წიაღისეულის ბუნებრივი მარაგების გათვალისწინებით, საპროექტო ტერიტორიად შეირჩა გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფ. კრწანისის ალტერნატივა. აღნიშნული ტერიტორიის უპირატესობებიდან, ასევე აღსანიშნავია: ობიექტთან მისასვლელი გზების მშენებლობა საჭირო არ არის, მისასვლელი გზების

ტექნიკური მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია; შერჩეული ალტერნატივის შემთხვევაში ტრანსპორტირება არ განხორციელდება დასახლებული პუნქტის გავლით, რითაც თავიდან იქნება აცილებული ტრანსპორტის გადაადგილებით გამოწვეული ხმაური და ამტვერება; შერჩეული ტერიტორია ხე-მცენარეებისგან თავისუფალია; საპროექტო ობიექტი დაშორებულია საცხოვრებელი ზონიდან (980 მ-ით). ტექნიკის და სატრანსპორტო საშუალებების შეუფერხებლად გადაადგილებისთვის საჭირო იქნება მისასვლელ გზაზე მცირე მასშტაბის დაზიანებების აღდგენა, კერძოდ ვაკისის მოსწორება ბულდოზერით და ორმოების ამოვსება ბალასტით. ტექნოლოგიური თვალსაზრისით, შერჩეულია მარტივი ტექნოლოგია, რომელიც წიაღის მოპოვებითი სამუშაოების წარმოებას გულისხმობს ბულდოზერით, ექსკავატორითა და ავტოთვიტმცლელელებით.

წარმოდგენილი დოკუმენტის მიხედვით, ლიცენზირებული ობიექტი (თიხა-თაბაშირის (გაჯი) გამოვლინება) მდებარეობს გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფ. კრწანისის მიმდებარე ტერიტორიაზე, მდ. მტკვრის მარჯვენა ჭალისზედა III ტერასაზე, მდინარიდან 3,2 კმ მანძილზე. სალიცენზიო ობიექტის ფართობია - 145330 კვ.მ. საპროექტო ტერიტორიის GPS კოორდინატებია: X-490337, Y-4608000; X-490399, Y-4608091; X-490458, Y-4608177; X-491173, Y-4607928; X-491066, Y-4607777. საპროექტო ტერიტორიიდან პირდაპირი მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ ზონამდე შედგენს - 980 მ-ს. საპროექტო ტერიტორიის ფართობი შეადგენს 14.533 ჰა-ს.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, წიაღისეულის მოპოვების პროცესში საპროექტო ტერიტორიაზე გამოიყოფა ოთხი უბანი: I - ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის უბანი; II - მოხსნილი ნაყოფიერი ფენის დროებითი დასაწყობების უბანი; III - წიაღისეულის მოპოვებისა და რეალიზაციის უბანი; IV - რეკულტივაციის უბანი.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, წიაღისეულის მოპოვების და რეალიზაციის პროცესში გამოყენებული იქნება ექსკავატორი და ავტოთვიტმცლელელები. გათვალისწინებულია მხოლოდ მექანიკური სამუშაოების წარმოება. ტექნოლოგიური პროცესები მოიცავს სამ ეტაპს: მოსამზადებელ, მოპოვებით და რეკულტივაციის სამუშაოებს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, სამთო მინაკუთვნის დიდ ნაწილზე სასარგებლო წიაღისეული დაფარულია ნაყოფიერი ნიადაგით და მოპოვებითი სამუშაოების დაწყება შესაძლოა მხოლოდ ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის წინასწარ მოხსნითი სამუშაოების შემდგომ. თავდაპირველად მოიხსნება ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა, რომელიც დასაწყობდება სპეციალურად გამოყოფილ ფართებზე. ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა საშუალოდ 10-15 სმ-ია. სამთო მინაკუთვნის ტერიტორიაზე მოსახსნელი ნაყოფიერი ფენის საერთო მოცულობა იქნება არაუმეტეს - 21799.5 კუბ.მ. შემდგომ საფეხურს, სასარგებლო წყების ზევით არსებული „ფუჭი“ ქანების ფენის მოხსნა წარმოადგენს. მოსახსნელი ფუჭი ქანებისთვის ცალკე ადგილი პროექტით არ არის გათვალისწინებული. მოპოვების დაწყებისათვის განკუთვნილ ფართში გათვალისწინებულია ფუჭი ქანის მოხსნა და მისი დროებით განთავსება დასამუშავებელი ფართის ახლოს, სამთო მინაკუთვნის კონტურში. ფუჭი ქანის საბოლოოდ განთავსება გათვალისწინებულია გამომუშავებულ ფართში.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის და ფუჭი გრუნტის მოხსნის შემდგომ დაიწყება წიაღისეულის მოპოვება. ლიცენზირებულ ობიექტზე მოპოვებითი სამუშაოები ღია კარიერული წესით

იწარმოებს, ერთ საფეხურად. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საფეხურის სიმაღლე შეიცვლება სასარგებლო წიაღისეულის სიმძლავრის მიხედვით 0,75 ÷ 2,0 მეტრამდე. გაჯის მოპოვების დაწყება გათვალისწინებულია სამთო მინაკუთვნის ტერიტორიის დასავლეთი საზღვრიდან. სასარგებლო წიაღისეული ექსკავატორის საშუალებით მოიხსნება და დაიტვირთება ავტოთვიმცლელელებზე. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „გეო + ეკო სერვისი“ ახორციელებს სასარგებლო წიაღისეულის რეალიზაციას, ნედლეულის ტრანსპორტირებაზე პასუხისმგებელი კი შემსყიდველი კომპანია იქნება.

სკოპინგის ანგარიშის და თანდართული დოკუმენტაციის მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიის რეკულტივაცია-აღდგენა გათვალისწინებულია ეტაპობრივად. კერძოდ, სარეკულტივაციო სამუშაოები ჩატარება საბადოს რომელიმე ნაწილის სრული გამომუშავების შემდგომ, პერიოდულად. გამონამუშევარ ფართობში განთავსდება ფუჭი ქანები, რომლის მოსწორების შემდგომ მოხდება ტერიტორიაზე ნაყოფიერი ნიადაგის ფენის შეტანა-გაშლა. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დასაწყობება, შემდგომი გამოყენების მიზნით მოხდება ჯერ დროებით საწყობში, შემდგომ კი საბადოს გამომუშავებულ სივრცეში მოწყობილ სასაწყობე მეურნეობაში. კარიერის ბიოლოგიური რეკულტივაციისათვის გათვალისწინებულია: ტერიტორიის ფართობის მოხვნა და გაფხვიერება, გასანოყიერებლად სასუქის შეტანა, ერთწლიანი თავთავიანი კულტურის დათესვა, მოსული მწვანე მასის სპეციალური მანქანის საშუალებით დატკეპვნა, მთლიანი ფართობის ხელმეორედ მოხვნა და მრავალწლიანი ბალახის დათესვა, პერიოდულად მორწყვა.

სკოპინგის ანგარიშს, თან ახლავს საბადოს დამუშავების გეგმა. დამუშავების გეგმაში მოცემულია საბადოს შესახებ დეტალური ინფორმაცია, მათ შორის სალიცენზიო ობიექტის ფართობი (14.533 ჰა.), მოპოვების ტექნოლოგია, ტერიტორიაზე არსებული ბიოლოგიური გარემოს შესახებ ინფორმაცია, გეოლოგიური, ჰიდრო-გეოლოგიური, ჰიდროლოგიური პირობები, მადნის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლები. სკოპინგის ანგარიშზე დანართის სახით წარმოდგენილია, ასევე სამინისტროსთან შეთანხმებული სამთო მინაკუთვნის რეკულტივაცია/აღდგენის პროექტი.

ლიცენზირებული ობიექტის ტერიტორია გეომორფოლოგიურად მდებარეობს მდ. მტკვრის დეპრესიის, გარდაბნის ვაკეზე, რომელიც ხასიათდება ბრტყელი, ვაკე რელიეფით. წიაღისეულის სასარგებლო ობიექტისა და მისი მიმდებარე ტერიტორია გეოდინამიკურად სტაბილურია და გეოდინამიკური გართულება მოსალოდნელი არ არის. საინჟინრო-გეოლოგიური თვალსაზრისით, ობიექტი მიეკუთვნება I (მარტივი) კატეგორიას. წიაღისეულის მოპოვებითი სამუშაოები იწარმოება ზედაპირიდან მხოლოდ 0.75-2 მეტრ სიღრმეზე, ხოლო არსებული ჰიდროგეოლოგიური რუკების მიხედვით უახლოესი გრუნტის წყლის დონე გაცილებით დიდ სიღრმეზეა.

საპროექტო ტერიტორია ბიომრავალფეროვნების, მათ შორის ფლორისტული და ფაუნისტური, კუთხით არ გამოირჩევა. ლიცენზირებული ტერიტორია ცხოველთა სახეობებისთვის მნიშვნელოვან საარსებო გარემოს არ წარმოადგენს. საპროექტო ტერიტორიის მდებარეობიდან გამომდინარე წიაღისეულის მოპოვების ობიექტის ფარგლებში მსხვილი ძუძუმწოვრების მოხვედრის ალბათობა თითქმის ნულოვანია. წიაღისეულის მოპოვება ძირითადად დაგეგმილია ხე-მცენარეებისაგან თავისუფალ ტერიტორიებზე. ნაკვეთზე წარმოდგენილი ბალახეული საფარი არ გამოირჩევა მცენარეთა მრავალფეროვნებით. საპროექტო არეალის

ნაწილი ადგილობრივი მოსახლეობის მიერ გამოყენებულია სამოვრად. საპროექტო ლოკაციებამდე მიდის მეორეხარისხოვანი გრუნტის გზა. საპროექტო ობიექტზე საკომუნიკაციო ხაზობრივი ნაგებობები არ ფიქსირდება.

საპროექტო ტერიტორია წარმოდგენს სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთს. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „გეო + ეკო სერვისმა“ 2021 წლის 27 ივლისს განცხადებით მიმართა სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოს, ლიცენზიის სამთო მინაკუთვნის ტერიტორიის სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის სტატუსის შეცვლის შესახებ, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის სტატუსით. სკოპინგის ანგარიშში კანონმდებლობის შესაბამისად მოცემულია ინფორმაცია პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შესახებ, ასევე ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებულია უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე და ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებში. ზემოაღნიშნული პროექტის სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 13 სექტემბერს, 12:00 საათზე, გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფ. კრწანისის ადმინისტრაციული შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს "გეო + ეკო სერვისი", გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფ. კრწანისის ადმინისტრაციული ერთეულის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვაზე შენიშვნები პროექტთან დაკავშირებით არ დაფიქსირებულა. დამსწრეთა მხრიდან ხაზი გაესვა პროექტის ფარგლებში სოციალურ-ეკონომიკური ღონისძიებების განხორციელების, მათ შორის ადგილობრივების დასაქმების მნიშვნელობას. საჯარო განხილვაზე, სამოვრებზე მოსალოდნელ ზემოქმედებასთან დაკავშირებით კომპანიის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების და ობიექტის რეკულტივაციის შემდგომ, რომელიც პარალელურ რეჟიმში იწარმოებს, ტერიტორიაზე საგრძნობლად გაუმჯობესდება მცენარეული საფარის მდგომარეობა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით სამინისტროში წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული კვლევითი სამუშაოების შედეგად, მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედების სახეები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზმ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზმ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.**

4. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- პროექტის დეტალური აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიის აღწერა (საკადასტრო კოდი, ფართობი, Shp ფაილები, GPS კოორდინატები, გარემო პირობები);
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, ტერიტორიის შერჩევის ალტერნატიული ვარიანტები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივის აღწერა;
- ლიცენზიით გამოყოფილი, წიაღისეულის მოპოვების უბნიდან უახლოეს მოსახლეობამდე დაშორებების მანძილის შესახებ ინფორმაცია, რუკაზე მითითებით;
- საპროექტო ობიექტის გენ-გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზის შესახებ;
- პროექტის დამხმარე ინფრასტრუქტურის/ნაგებობების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია წიაღისეულის მოპოვების ტექნოლოგიური ციკლის და ტექნოლოგიური სქემის შესახებ, შესაბამისი თანმიმდევრობით;
- წიაღისეულის მოპოვების გეგმა-გრაფიკი, სადაც მათ შორის განსაზღვრული იქნება სამუშაო დღის ხანგრძლივობა;
- კარიერის საშუალო წლიური და დღიური წარმადობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- მცენარეული და ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია. ამასთან, მოხსნილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოცულობის და მისი დასაწყობების დროებითი მოედნების შესახებ ინფორმაცია (ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დროებითი განთავსების უბნ(ებ)ის Shp ფაილები და GPS კოორდინატები);
- სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის,

შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);

- ინფორმაცია კარიერის დამუშაოების და სამთო გამონამუშევარის რეკულტივაციის ეტაპობრივი პროცესის შესახებ;
- საბადოს გამომუშავებულ სივრცეში გათვალისწინებული სასაწყობე მეურნეობის ტერიტორიის შესახებ ინფორმაცია (GPS კოორდინატებით და Shp ფაილებით);
- ფუჭი ქანების მოცულობის და ფუჭი ქანების მართვის, მათ შორის დროებითი განთავსების ადგილმდებარეობის (GPS კოორდინატების მითითებით) შესახებ ინფორმაცია;
- საქმიანობის განხორციელების პროცესში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა. ამასთან, კარიერის დამუშავების ეტაპზე გათვალისწინებული ტექნიკის განთავსების მოედნების შესახებ ინფორმაცია. პროექტის ფარგლებში გამოსაყენებელი ავტოტრანსპორტის გარეცხვასთან დაკავშირებული ღონისძიებები;
- ინფორმაცია წიაღის მოპოვების პროცესში ობიექტის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგების შესახებ. ამასთან, ინფორმაცია წყალმომარაგებისა და ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხის შესახებ;
- ინფორმაცია ობიექტზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ;
- ინფორმაცია საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების და მათი მართვის შესახებ;
- საქმიანობის პროცესში დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი;
- პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებული ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების, მათ შორის ხანძარსაწინააღმდეგო სტენდის მოწყობის შესახებ ინფორმაცია;
- საპროექტო და მიმდებარე ტერიტორიის გამწვანებასთან დაკავშირებული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია.

4.1 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- საპროექტო უბნის გეოლოგიურ აგებულებას;
- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერას;
- საპროექტო ტერიტორიის გეომორფოლოგიური, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, სეისმური და ტექტონიკური პირობების აღწერა;
- რეგიონის ზოგადი გეოლოგიური რუკა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- საპროექტო არეალის საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები;
- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე. ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიში. მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები და მონიტორინგის საკითხები;
- ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელება სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებისა და ტრანსპორტირების ეტაპზე. ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება გარემოს სხვადასხვა კომპონენტზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე, გრუნტის ხარისხზე და ბუნებრივი ლანდშაფტზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ბიოლოგიურ გარემოზე. მათ შორის: სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია უშუალოდ პროექტის გავლენის ზონაში არსებულ ცხოველებზე და მცენარეებზე (განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და საქართველოს "წითელ ნუსხით" დაცულ სახეობებზე), მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე/შერბილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე;
- ზემოქმედების შეფასება საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ საძოვრებზე, პირუტყვის ძოვების პროცესზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ინფორმაცია მიწისქვეშა/გრუნტის წყლების ხარისხზე ზემოქმედებასთან დაკავშირებით და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება. საშიში გეოდინამიკური პროცესების და საჭიროების შემთხვევაში შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკის შესახებ ინფორმაცია, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;
- ზემოქმედება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე. ამასთან, მიწის სამუშაოების პროცესში უცნობი არქეოლოგიური ობიექტის გამოვლენის შემთხვევაში "კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ" საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის თანახმად, სამუშაოთა მწარმოებელი ვალდებულია დაუყოვნებლივ შეაჩეროს სამუშაოები და ამის შესახებ აცნობოს საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნულ სააგენტოს;

- ნარჩენების მართვის საკითხები, მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა. ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება, რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ ჭრილში;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ინფორმაციას დაგეგმილი საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში ამ საქმიანობის დაწყებამდე არსებული გარემოს მდგომარეობის აღდგენის საშუალებების შესახებ;
- დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით გამოწვეული გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერას, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით, შემარბილებელი ღონისძიების განსაზღვრა;
- საქმიანობის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- საქმიანობის ეტაპზე განსახორციელებელი დეტალური გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები.

6. შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ვინაიდან შპს „გეო + ეკო სერვისი“ ახორციელებს სასარგებლო წიაღისეულის რეალიზაციას, ნედლეულის ტრანსპორტირებაზე პასუხისმგებელია ნედლეულის შემსყიდველი კომპანია. ამასთან, სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია ნედლეულის სატრანსპორტო გადაზიდვებით გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია და შემარბილებელი ღონისძიებები. აღნიშნული გარემოებიდან გამომდინარე - იმ შემთხვევაში თუ შპს „გეო + ეკო სერვისი“ განახორციელებს სატრანსპორტო გადაზიდვებს გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნეს: ტრანსპორტირების (მარაგადახურული მანქანებით) მარშრუტი/სქემა და გეგმა-გრაფიკი; სასარგებლო წიაღისეულის ტრანსპორტირებისას მოსახლეობის შეწუხების მინიმუმაციის, გარემოს დაბინძურების და ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გავრცელების შემცირების მიზნით შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა.

- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის რეკულტივაციის შემდგომ ნიადაგის გასაწმენდებლად შემოსატანი სასუქის შესახებ. ამასთან მიზანშეწონილია გამოყენებული იქნეს ბუნებრივი (ცხოველური/მცენარეული) სასუქი;
- ინვაზიური სახეობის გარემოში მოხვედრის პრევენციის მიზნით წარმოდგენილი იქნეს ინფორმაცია რეკულტივაციის ფარგლებში ტერიტორიაზე დასათესი ერთწლიანი თავთავიანი კულტურის სახეობის და მრავალწლიანი ბალახის სახეობის შესახებ. მეტი ეფექტურობის მისაღწევად მიზანშეწონილია შეირჩეს რეგიონისთვის დამახასიათებელი მცენარეული საფარი;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის და შემდგომი რეკულტივაციისას გამოწვეული ეკოსისტემური პროცესების რღვევის რისკების შეფასება და შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრა;
- გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად შედგენილ საბადოს დამუშავების გეგმას (მათ შორის, რეკულტივაციის პროექტს);
- გარემოზე ზემოქმედების შემცირებისა, ადამიანთა სანიტარულ-ჰიგიენური პირობებისა და შრომის უსაფრთხოების დაცვის მიზნით, განსაზღვრული ღონისძიებების შესახებ წარმოდგენილი იქნეს დეტალური ინფორმაცია;
- გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმაში გათვალისწინებული იქნეს ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის კონტროლი ტერიტორიის საზღვარსა და უახლოეს დასახლებულ პუნქტთან კვარტალში ერთხელ;
- გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობისა და სკოპინგის დასკვნის მოთხოვნების შესაბამისად. გზშ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული თითოეული საკითხის შესახებ შესაბამისი ინფორმაცია;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესახებ (ერთიანი ცხრილის სახით);

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „გეო + ეკო სერვისი“ მიერ წარმოდგენილ, სასარგებლო წიაღისეულის (108 997 ტონა თიხა-თაბაშირის (გაჯი)) ღია კარიერული წესით მოპოვების პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.